

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני י"ג אדר תשפ"ג | דף היומי בבלי: נזיר מב | דף הכולל: נדרים עו.

דף היומי בהלכה: מסימן ק"י סעיף ז' עד תחילת סימן קי"א.

מוסר: שמירת הלשון - 'וזהו שאמר' עד סוף פרק ו'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג "והשישה ועשרים חשבוננו" פ"ג "והתשעה ועשרים שיתבונן"

**אני רוצה לספר לכם סיפור נורא מאבי מורי זצ"ל.
שנה אחת בפורים כשהוא כבר עבר את גיל 90, עבר
לידו שיכור ודחף אותו, אבא נפל על הרצפה, ואף אחד
לא ראה אותו. הוא שכב שם, ניסה לקום ולא הצליח...**

הגה"צ רבי גמליאל רבינובין שליט"א בסיפור מיוחד על אביו זצוק"ל

אלא להפנים אותו. זה לא סתם 'מעיישלה', זאת דרך חיים! זה בן אדם שחי עם ההרגשה הזאת שכל פרק משניות הוא אוצר בלום. מבחינתו כל עוד הוא הצליח לעסוק בדברי תורה, זה בכלל לא משנה שהוא שוכב על הרצפה בזמן הזה, והוא אפילו לא מרגיש את הכאבים.

אני רוצה לספר לכם עוד סיפור, דומה לזה מעט. בתקופה האחרונה לחייו, נזקק אבי מורי לעזרה, הייתי משרת אותו, משתדל לקיים מצוות כיבוד אב בהידור ככל יכולתי. פעם אחת ניגשתי אליו ואמרתי לו "טאטע... כבר הגיעה השעה ללכת לישון, אולי אני נתחיל להתארגן לשינה???"

"אבא הסתכל עלי בעיניים תמהות. הוא ממש לא הבין על מה אני מדבר... "ללכת לישון? הרי אני אומר עכשיו פרקי משניות בעל פה, אפשר להספיק עוד כמה משניות, לא חבל? כל כך מהר ללכת לישון? חבל לי להפסיד את אמירת הפרקים הללו!"

הוא הרי חזר על ששת סדרי משנה אלפי פעמים, אבל תמיד הוא רצה עוד, זה אף פעם לא הספיק לו.

אם הייתי נכנס לחדר ורוצה לדעת אם אבא שלי ער או ישן, מה היה הסימן? הייתי מסתכל על השפתיים שלו, אם הוא ער, הן תמיד מלמלו משניות בעל פה!

והלוואי שיהיו לדברים השפעה ונוכח להיות בכלל מזכי הרבים, כי אבא זצ"ל היה אומר ווארט מאוד יפה.

אני רוצה לספר לכם סיפור נורא מאבי מורי זצ"ל. היה זה בשנים האחרונות לחייו, הוא כבר עבר את גיל 90, שנה אחת בפורים הוא היה במקום צדדי, עבר לידו שיכור אחד ודחף אותו, כנראה בלי לשים לב.

אבא נפל על הרצפה, ואף אחד לא ראה אותו. הוא שכב שם, ניסה לקום ולא הצליח...

החתן שלי בדיוק היה בדרך אליו, ופתאום רואה יהודי מבוגר שרוע על הקרקע. ניגש לעזור ונחרד לגלות שמדובר בסבא, הגאון בעל 'מעדני השולחן'...

זעק החתן בחרדה גדולה: זיידע! מה קרה לכם? למה אתם ככה שוכבים על הרצפה, ואבי מורי ענה לו בפשטות... לא נורא לא נורא! אמרתי משניות בינתיים. נפלתי ולא הצלחתי לקום, אבל זה בסדר גמור, עכשיו אתה תעזור לי לקום, ועד עכשיו פשוט חזרתי משניות בעל פה, הספקתי כבר עשרים פרקי משניות, וכי קלה היא בעיניך?

אתם שומעים מה זה? יהודי בן 90 פלוס, במקום לכעוס על השיכור דחף אותו בפראות והפיל אותו, במקום לצעוק ולזעוק לעזרה, במקום להתלונן על כאבים, הוא למד משניות, היה לו די נחמד שם על הרצפה, הכל בסדר. אפשר לחזור משניות בעל פה, מה צריך יותר מזה???

זה הרי מויראדיג! זה סיפור שצריכים לא רק לשמוע אותו,

אבא שלי היה פוסק! הוא לא היה 'באבא'. זה הפשט שהוא אמר, אז יש לזה כח של פסק הלכה שמי שמזכה את הרבים לא יבוא על ידו חטא אפילו לא בשוגג...

(מתוך מאמר נרחב שיפורסם בלקראת שבת ויקהל)

חז"ל "כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו". אבא זצ"ל היה אומר שהרי ידוע ש'חטא' זה בשוגג, 'עוון' זה במזיד ו'פשע' זה מי שעובר עבירה להכעיס רחמנא ליצלן. מי שמזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו, אפילו בשוגג...

שעה שזקני ירושלים קורין במגילה - בטהרת לב הם קורין בה: הם מדקדקים בתיבותיה, מקפידים באותיותיה, ונוזהרים לקרותה כלקח עכשווי. כשמרדכי זועק - הרי הם זועקים עמו; כשאסתר מתחננת הם מצטרפים לתחנוניה...

והעיר ירושלים צהלה

הכול עולצים יחד בשמחה המאחדת את הכול. ובשעה שמוזכר שמו של המן הרשע - רשות ניתנת בידי הילדים להרעיש ולפרוק פורקן של מחיית עמלק בקול, בכוח ובכוונה בקפצונים וברעשנים ובשומים ובכל מיני נפצים שאינם מסוכנים, מבלי שזקנים קצרי רוח ונשימה יהסו אותם וישתיקום. פורים היום, זמן שמחה לילדים, אל יחסר המזג. נרגנות של מבוגרים רוטנים - אין מקומה כאן. ייחודית קרלין בכך, ומאושרים ילדיה משום כך. וכך גורסים בחצר קרלין: 'מְחָה תְּמַחָה - נָאָר מֵיֵט שְׂמָחָה' (רק בשמחה).

ראו ילד חגיגי זה, היושב על מדרגת ההיכל ומרעיש ברעשנו תחת שיפוליו של קֶפֶטֶן ירושלמי המקופל במכפלת גסה כדרך רבים מאנשי ירושלים היורשים את שיראיהם מסביהם. וכבר מילתנו אמורה, כי בירושלים של

היישוב הישן - דין קדימה לפנימיות הלב, ואיש אינו שת לבו לענייני אופנה שהיום הם כך ולמחר הרי הם חולפים פורחים כקפצון של פורים שנתפוצץ.

וכן נראה הצדיק רבי לוז' בריזל זצ"ל, ממקובלי ירושלים ומדמויות ההוד שבה, המתרכז במגילה וחוצב מבין אותיותיה סודות נשגבים הידועים לחכמי ח"ן בלבד. אשרי עין ראתהו.

(מתוך הספר נשמת ירושלים - אריה ארליך ברוך יערי - 0525282855)

שעה שזקני ירושלים קורין במגילה - בטהרת לב הם קורין בה: הם מדקדקים בתיבותיה, מקפידים באותיותיה, ונוזהרים שלא לקרותה למפרע, כסיפור היסטורי שאירע בשושן הפרסית, אלא כלקח עכשווי. כשמרדכי זועק - הריהם זועקים עמו; כשאסתר מתחננת הם מצטרפים לתחנוניה. וכאשר המן נופל לרגלי אסתר כשהוא רואה כי כלתה אליו הרעה - אף הם עומדים וכמו מפנים אצבע מאשימה לעברו של צורר היהודים ומוודאים כי לא יחמוק מעמוד התלייה.

בתמונות: מימין נראית דמותו של רבי מאיר גרוסמן זצ"ל, איש חסד מופלג, יותר מהרבה שכתבי-עת מכתירים אותם כאנשי חסד. והוא, מעולם לא נכתבה על אודותיו אף מילה אחת בשום עיתון, וזאת מחמת בריחתו התמידיית מכל

שמץ פרסום. כאן נראה הוא ישוב בבית הכנסת שבבתי אונגרין, נעזר בזכוכית מגדלת וחוצב הררים של קורת רוח מול מגילה מהודרת שרכש לו במיטב כספו הזעום.

בקול, בכוח ובכוונה

היכל רבי יוחנן דחסידי קרלין סטולין, נודע בשער בת רבים מקום של תפילה מתלהטת ומתלהבת שקולה הולך ונוסק עד רום שמים ומתפשט אל כל הסביבה כקול השם השובר ארזים ומתנשא כארזי הלבנון. שכך דרכם של חסידי קרלין, להתפלל בחוזק ובתוקף גדול, בנענוע רב ובקול המעורר את הכוונה.

ואם בכל השנה כך - בפורים, זמן של שמחה עצומה - על אחת כמה וכמה. שמחת הפורים בקרלין מקפת את כל השכבות, הגילאים והמעמדות - זקנים עם נערים, בני תורה כאנשי עמל.

תעשייה עולמית ששווה מיליארדי דולרים, ומיליוני אנשים ברחבי העולם נהנים ממנה...

הסוד טמון במינון: הכל על אלכוהול

הרב אלעזר גולדברג

וזאת משום שכלי הדם מתרחבים בגללו וזרם הדם גובר. בנוסף, כתוצאה מכך עובר דם מהאזורים הפנימיים של הגוף אל אזורים חיצוניים שקרובים יותר אל העור. הקולטנים שעל העור מזהים בטעות את התחושה הזאת כהתחממות.

יש בכך אפילו סכנה, משום שבשעת קור כלי הדם מתכווצים והדם מוזרם לאיברים החיוניים כדי לשמור על החום שלהם. בעוד שאחרי שתיית אלכוהול כלי הדם מתרחבים, והקור החודר מבחוץ עלול לפגוע באיברים החיוניים.

אז ממה מיוצר האלכוהול ואיך בעצם מכינים אותו?

- נתחיל בעובדה שהדרך היחידה להפיק אותו היא **מסוכר**. לכן, כל פרי או ירק שיש בו סוכר (ופחמימות נחשבות גם כן לסוכרים), יכול לשמש להפקת האלכוהול.
- סוגים שונים של אלכוהול עשויים ממקורות שונים. כך לדוגמה, דגנים משמשים להכנת בירה, ענבים להפקת יין ותפוחי אדמה או דגנים לייצור אלכוהול. הוא מיוצר בתהליך תסיסה, הכולל המרת סוכרים לאלכוהול באמצעות פעולת השמרים.
- להכנת אלכוהול, תחילה טוחנים או מרסקים את חומר המקור כדי לחלץ ממנו את הסוכרים ולאחר מכן מערבבים את מה שהתקבל עם מים ושמרים כדי להתחיל בתהליך התסיסה. כשהשמרים צורכים את הסוכרים, הם מייצרים אלכוהול ופחמן דו חמצני. לאחר מכן האלכוהול מזוקק או מיושן ליצירת המוצר הסופי.
- לסוג האלכוהול ולתהליך הייצור בו משתמשים יכולה להיות השפעה משמעותית על הטעם, הארומה ותכולת האלכוהול של המוצר הסופי. לדוגמה, בירה מיוצרת בדרך כלל על ידי הרתחה של מחית הדגנים והוספת ירק ששמו 'כשות' לצורך מרירות וטעם, בעוד יין מיוצר כמובן על ידי תסיסה של ענבים עם קליפתם.

ההשפעה של האלכוהול, כפי שכבר כתבתי, עלולה להיות הרסנית. זאת משום שהוא משפיע על אזורים חשובים במוח ומערפל את החושים, את החשיבה, את הזיכרון ועוד.

"מהו אלכוהול? והאם יש לו תועלת לבני אדם, או שמא הוא רק מזיק ופוגע?" את השאלות הללו שאלתי את עצמי בזמן שסידרתי בארון את משלוחי המנות. באריזות הנאות שכנו להם בקבוקים שונים של יין וויסקי משובחים, מיועדים לשמחת הפורים של השכנים, הידידים והמלמדים של הילדים.

נזכרתי שכבר בחומש בראשית אנחנו מוצאים פעמיים את המגרעות שיש ביין, בחומר המשכר שבו, הלא הוא האלכוהול: הפעם הראשונה - אצל אדם הראשון שאכל מעץ הדעת, שיש מי שאומר שהיה זה פרי הגפן וכתוצאה מאכילה זו האדם ואשתו וכל העולם התקללו. הפעם השנייה - אצל נח, שלאחר המבול הוא נטע כרם, לאחר מכן שתה יין והשתכר ולא יצאו מכך דברים טובים.

ובכן, יצאתי לחקור תחילה את שורשיו של האלכוהול, את התפתחותו ואת אופן הפקתו. מדובר בתהליך טבעי מדהים, שראוי לתת עליו את הדעת. אבל מאידך גיסא, חשוב לזכור שעלולות להיות לאלכוהול - על כל צורותיו - השפעות שאינן טובות. אז מהו האלכוהול המדובר? הבה נבדוק.

לאלכוהול היסטוריה ארוכה ועשירה בת שנים רבות. אחד ההסברים למציאתו הוא, שבני האדם גילו אותו כביכול **בטעות** (כיהודים מאמינים, אנו יודעים שאין טעות ואין מקרה בעולם). היה זה כאשר השאירו אנשים **דגנים או פירות** לתסוס במים. המשקה שהתקבל היה מעט אלכוהולי וחרוף ומשם הכל היסטוריה. עם הזמן, ייצור האלכוהול השתכלל וכלל מגוון רחב של משקאות, כגון בירה, יין ועוד משקאות חריפים שונים. כיום, אלכוהול הוא תעשייה עולמית ששווה מיליארדי דולרים ומיליוני אנשים ברחבי העולם נהנים ממנו.

בגלל שהוא גורם לתחושת ריחוף ומעיין אושר, הפך האלכוהול למרכיב חשוב בתרבויות רבות ברחבי העולם.

בארצות קרות נהוג מזה עידן ועידנים להתחמם על ידי שתיית אלכוהול בצורותיו השונות, בעיקר כמשקאות חריפים בהם ריכוז גבוה. אבל כאן מגיעה נתון מעניין ומפתיע: האלכוהול **אינו מחמם** את הגוף באמת!

למעשה, טמפרטורת הגוף **יורדת** בזמן שתיית אלכוהול

כך או כך, הסוד טמון במינון. לכן, בין אם אתם שותים אלכוהול בפורים, בשמחה משפחתית או אפילו בסתם סעודת שבת רגילה - שמרו על עצמכם, כי הקדוש ברוך הוא יצר את האלכוהול כדי שנשתמש בו לטובתנו ולא חלילה להיפך.

מצד שני, מחקרים הראו שאלכוהול יכול גם להיטיב את הבריאות שלנו ולהפחית את הסיכון למחלות לב וכלי דם ועוד השפעות טובות. אך לא כל המשקאות שווים ולא כל השותים שווים.

**חזרתי לביתי בסיום הכולל ערב, ואמרתי לרעייתי:
"זוכרת את הקנייה של השוקולדים לפני יומיים?
זוכרת שאמרתי לך אז את דברי הגמרא שהוצאות בניו
לתלמוד תורה חוזרות?" היא חייכה. הבינה שכנראה
קרה משהו טוב. ואז הראיתי לה את המעטפה**

את הקטע הבא שלח לנו אברך כולל יקר, עם אמונה יוקדת וכישרון כתיבה נפלא. לא נגענו!

בערב, כשחזרתי לבית, סיפרתי לרעייתי את סיפור השוקולדים. היא כמובן בירכה על הרעיון, אך ראיתי על פניה שההוצאה הכספית לא היתה נוחה לה כל כך. "ככה הוצאת 60 ₪ בשביל השוקולדים?" היא תמחה.

הבנתי לליבה, אך אמרתי לה בביטחון: "הגמרא (ביצה טז.) אומרת שהוצאות בניו לתלמוד תורה - חוזרות!! אם כך מה עלינו לדאוג?"

היא שמעה, אבל עדיין הרגשתי שקשה לה עם זה. באותו רגע, תפילה חרישית פרצה מתוך ליבי: "אנא ה', הראה לנו עין בעין, ממש בזמן הקרוב, איך דברי הגמרא מתקיימים. איך ההוצאה הזו חוזרת לנו".

עבר יום, עבר גם יומיים. יום שלישי. אני מגיע לכולל ערב, ומיד כשאני נכנס, ראש הכולל ניגש אלי עם מעטפה, בה נמצאת המילגה לאותו חודש.

את הסכום שנמצא בפנים, אני כבר יודע מראש. 380 ₪. אמנם המילגה יכולה להגיע ל 600 ₪ לחודש, אך בעוונותי לא יכלתי להגיע במשך כל החודש, כך שהמילגה עומדת על הסכום הנ"ל.

אולם, כך מסתבר, הקב"ה הכין לי הפתעה... בזמן בו ראש הכולל נותן לי את המעטפה, הוא מוסיף בקול צופן סוד: "הפעם התורם שלך החליט לתת לך מילגה מושלמת, 600 ₪..."

הייתי בהלם. מעולם לא קרה כדבר הזה. תמיד המילגה היתה בדיוק כפי החשבון, קרה שהוא 'עיגל' את הסכום, אך אף פעם לא נתן תוספת נכבדה כזו, וגם אין לזה סיבה הנראית לעין, הרי אנחנו נמצאים 'בין החגים'.

הודיתי לה' על ההכנסה הבלתי צפויה, והכנסתי את הכסף לכיס. אבל אז... נזכרתי בבקשה שלי רק יומיים קודם לכן: "הראה לנו עין בעין, ממש בזמן הקרוב, איך דברי הגמרא מתקיימים, איך ההוצאה הזו חוזרת לנו". והנה, ממש מול עיני, בזמן הקרוב, ההוצאה הזו חזרה, ועוד איך חזרה... אני הוצאתי 64 ₪, וה' החזיר לי 220 ₪, פי 3 ויותר...

יום ראשון כ"ט שבט תשפ"ג. בני הבכור, הלומד בכיתה ג', הודיע לי שהיום הם מתחילים ללמוד מסכת משניות חדשה, מסכת "מגילה".

מיד כששמעתי זאת, חשבתי מה יש ביכולתי לעשות עם המידע הזה. תמיד אני מחפש דרכים להקנות לבני את אהבת התורה, את העובדה הפשוטה שהתורה היא למעלה מהכל, ושתמיד שווה להתאמץ בשבילה.

ואז, עלה במוחי רעיון. מיד לאחר פיזור הילדים בבוקר, הלכתי למכולת הנמצאת ליד התלמוד תורה, וקניתי משם שתי חבילות של שוקולדים מעורבים של חברת 'עילית' [בייצור החדש, בלי חיידק הסלמונלה...]. אמנם המחיר לא היה זול, 31.9 לחבילה, אך אמרתי לעצמי שאם הדבר יחזק את בני, או אפילו אחד מילדי הכיתה, בלימוד התורה, הכל שווה.

מהחנות מיהרתי לתלמוד תורה, דפקתי את דלת הכיתה, ביקשתי מרב הכיתה את רשות הדיבור, ואמרתי בקצרה: "ילדים חביבים, אתם זוכים היום להתחיל מסכת מגילה!! משניות!! תורה קדושה!! ישנים מליוני ילדים בגיל שלכם, שמסתובבים ברחובות ללא שום תוחלת! אתם צריכים לשמוח, לרקוד!! צריך לנשק ולחבק כל אחד מכם, ולהרים אותו כמו ספר תורה!!" הילדים הסתכלו עלי, ועדיין לא הבינו לאן אני חותר.

ואז הוצאתי מהשקתי את שתי חבילות השוקולדים, כאשר עיני כולם ננעצו בהם... והמשכתי: "זה בשבילכם, ילדים צדיקים! לכבוד התורה הקדושה! לכבוד המשנה הטהורה! התורה אמנם מתוקה פי מיליון מהשוקולדים האלו, אבל זה משהו קטן שיעשה לכם מתוק בלב..."

סיימתי את דברי. קראתי לבני, ומסרתי לו את השקית עם חבילות השוקולד, כאשר עיני כולם עוקבים אחרי, ואמרתי לו: "תחלק לכולם מתי שהרב יגיד לך".

הילדים צהלו ושמחו, ונפרדתי מהם לשלום. הלימוד בכולל באותו בוקר, היה טוב מתמיד. הרגשתי שעשיתי את הדבר הנכון.

שמישהו אחד יתחזק ממנו. כולנו יודעים שהוצאות שבת חוזרות, ולכן לא חוסכים בקניות לשבת. מהיום נזכור שגם הוצאות בניו לתלמוד תורה חוזרות, לא נחסוך בקנייה של המשנה הכי טובה, הגמרא עם ההוצאה הכי טובה, ממתקים ודברים טובים לילדי החמד ולבחורי הישיבות, כי אם הקב"ה דואג להחזיר של הוצאות האלו, כנראה שזה מאוד חשוב לו, וזה לבד סיבה להשקיע ולגרום לו נחת רוח...

חזרתי לביתי בסיום הכולל ערב, ואמרתי לרעייתי: "זוכרת את הקנייה של השוקלדים לפני יומיים? זוכרת שאמרתי לך אז את דברי הגמרא שהוצאות בניו לתלמוד תורה חוזרות?". היא חייכה. הבינה שכנראה קרה משהו טוב. ואז הראתי לה את המעטפה. שלוש שטרות של 200 ₪ שנחו להם בשלוה בפנים, היו את התשובה הנפלאה ביותר. השקעתי מזמני כדי לכתוב את הסיפור הזה, ולו בשביל

ראיתי שהזמן קצר, הדפוס עוד מעט סוגרים ואני לא מוצא שום שליח... באותו רגע פניתי לקב"ה ואמרתי לו "ה' ניסיתי כל מיני אפשרויות ולא הצלחתי למצוא שליח, רק אתה יכול לעזור לי...". בדיוק באותן שניות מתקשר אלי אדם שאינני מכיר...

סיפור מדהים שממחיש את כוחה שת תפילה אמתית מכל הלב, והתוצאות המיידיות שלה

לקנות את הספר, והנה דוקא באותן שניות שאני מתפלל לישועה, הוא מתקשר אלי והוא עוד גר בדיוק בת"א!!! סיפרתי לו את יד ההשגחה הפלאית מעל הטבע שקרתה ברגעים אלו ממש, הוא התרגש מאוד ואמר לי אני ילך להביא לך את העלוניים ומיד אבוא אליך לב"ב... ואכן כעבור זמן לא רב הוא הגיע, קנה שלושה כרכים של קובץ 'בית יוסף' והביא לי את העלוניים... האדם הזה אמר לי שכולו "בצמרמורות" מההשגחה, אני בכלל כולי בהתרגשות לראות את יד ההשגחה הפלאית, פשוט לדבר עם בורא עולם ומגיעים כל הישועות! ב"ה. אני מספר גם כאן את הסיפור בבחינת "נפלאותיך אשיחה" להודות להלל ולשבח את ה' על ניסוך שבכל יום עמנו, להודות ולבקש גם על העתיד. זה המקום להזכיר את מה שכותב הרמב"ן בסוף פרשת בא, שמתוך הניסים הגלויים, אדם מבין את הניסים הנסתרים כגון מה שאדם נושם ורואה ומריח וטועם והולך וכו' הכל זה ניסי ניסים ללא שום טבע כלל. סיפור זה מלמד שפשוט כל אדם שמדבר עם ה', מדבר באמת, רואה ישועות למעלה מדרך הטבע, בבחינת "גומל חסדים טובים... למען שמו באהבה" כפי שביאר בסידור כוונת הלב ע"ש. אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלוקיו.

אני ב"ה מוציא עלונים בענייני אמונה ובטחון "בו בטח לבי". הדפוס נמצא בתל אביב, ואני גר בבני ברק. בדרך כלל, מדי שבוע חבר שלי מביא לי את העלוניים מתל אביב לבני ברק. אבל באחד השבועות משום מה הדפוס התאחר מלהדפיס, ורק ביום חמישי הודפס העלון בסביבות השעה 15:00. בשיחה שקיימו איתי הסבירו לי שהם סוגרים ב-17:00 וביום שישי הם לא עובדים. המשמעות: יש לי כשעתיים לדאוג להוצאת העלוניים מבית הדפוס, אחרת אקבל אותם רק אחרי שבת... חיפשתי שליח שיביא לי את העלוניים, אבל אחד לא עונה והשני אומר שרק ביום ראשון הוא יכול, השלישי מבקש סכום כסף גבוה מדי, וכן הלאה. ראיתי שהזמן קצר, הדפוס עוד מעט סוגרים ואני לא מוצא שום שליח... באותו רגע פניתי לקב"ה ואמרתי לו "ה' ניסיתי כל מיני אפשרויות ולא הצלחתי למצוא שליח, רק אתה יכול לעזור לי...". בדיוק באותן שניות מתקשר אלי אדם שאינני מכיר, ושואל אותי אם אני מוכר קובץ בית יוסף תשפ"ג, עניתי לו שכן, יש לי מוקד מכירה, שאלתי אותו היכן הוא גר בב"ב, הוא אומר לי: אני גר בת"א!!! שאלתי אותו אז למה אתה מתקשר אלי, אין לך מת"א מוקדי מכירה? הוא ענה שאין בת"א, והוא בחר להתקשר אלי למרות שיש עוד מוקד מכירה בב"ב... אני עדיין לא מעכל את הישועה, כי מוקד המכירה בביתי כבר קיים זמן רב, ומאז הקמתו ועד עכשיו לא אירע שמישהו התקשר

פורום מורשת מרן - הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף 00583271323@gmail.com

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הילד הגיע לתלמוד תורה, נכנס לכתה ואז נזכר ששכח לקחת איתו את שקית האוכל... "מה יהיה?", חשב בלבו. "אני אשאר רעב במשך שעות רבות, עד שאשוב הביתה מן הלימודים". לרגע הוא התמלא דאגה, אבל מיד לאחר מכן, הדאגה התחלפה בתחושה אמיתית של רוגע וביטחון. "אני מכיר את הורי, הם יעשו הכל בשבילי וידאגו שלא אשאר רעב..."

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א, על הבוטח בה' - חסד יסובבנו

היחס של האב הרחום והחנן שבשמים אל בניו אהוביו, ששוקדים על התורה ועל העבודה. בורא עולם לא ישאר אותנו לנפשנו! הוא ידאג לנו, ימלא כל מחסורנו. איך? אל דאגה! הרבה דרכים למקום. כל מה שנדרש מאתנו הוא ביטחון. "הבוטח בה' - חסד יסובבנו" (תהלים לב, י).

לא תמיד הורים שלחו את ילדיהם לתלמוד תורה עם כריך טרי ומפנק. מרן ראש הישיבה, שר התורה והיראה, הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, רגיל היה לתאר את תנאי החיים הקשים שהיו בנערותו בירושלים. היתה עניות נוראה, בקושי היה מה לאכול. לחם טרי היה מצרך יקר ערך. היו קונים לחם ישן, זול יותר, ומחלקים אותו לכמה ימים. ולעיתים רחוקות, בזמנים מיוחדים, היו זוכים לתוספת קטנה של "גביל או דק", כלשון מרן ראש הישיבה, רב רבנו, "המורה" הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל. "גביל" אלו גרגירים של גבינה שהיו מורחים על הפרוסה היבשה, ו"דק" הכוונה לכמה טיפות שמן עם זעתר דק דק, שהיו טובלים בהן את הפרוסה כדי לרככה... זה מה שאכלו אז!

מתוך העניות הנוראה הזו, היו הנערים הולכים לישיבה ושוקדים על התורה בעמל וביגיעה. כשהיו שבים לביתם מן הישיבה, נותרו להם שאריות של לחם ונוקשה, שהילדים הקטנים בבית לא אכלו...

אולם בני התורה הצעירים לא התלוננו. זה מה שיש. הם היו ממשיכים ללמוד עד שעת לילה מאוחרת, ואז כשהרעב התגבר היו ניגשים לאכול את שאריות הלחם היבש והקשה. ואיך אכלו אותו, הרי הוא בלתי אכיל? מצאו פתרון יצירתי: בסוף היום הנרות כבר כבו. היו מטבילים את הלחם בשאריות השמן של הנרות ואוכלים לשובע. אחר כך היו עולים על יצועם לאגור כוחות לעוד יום של עמל תורה ועבודת ה'.

(מתוך 'משכני' במדבר)

בשעת בוקר האבא העיר את בנו לעוד יום של לימודים בתלמוד תורה. כמדי יום, גם היום הכינה לו אמו כריך טרי ומזין והניחתו בשקית. השעה דוחקת, הילד מיהר לצאת מן הבית, ועשה את דרכו לתלמוד תורה.

הילד הגיע לתלמוד תורה, נכנס לכתה והתיישב במקומו, ואז נזכר ששכח לקחת אתו את שקית האוכל...

"מה יהיה?", חשב בלבו. "אני אשאר רעב במשך שעות רבות, עד שאשוב הביתה מן הלימודים".

לרגע הוא התמלא דאגה, אבל מיד לאחר מכן הדאגה התחלפה בתחושה אמיתית של רוגע וביטחון. "אני מכיר את הורי, הם יעשו הכל בשבילי וידאגו שלא אשאר רעב".

והנה, ממש באותו זמן שהילד היה שקוע במחשבותיו, מצא האבא את שקית האוכל מונחת על השולחן. חשב האב בלבו: "אוי ואבוי! מה יהיה? לא יתכן שבני יקירי יישאר רעב; הדבר גם עלול להשפיע לרעה על לימודיו".

מה יהיה? אין כאן שום התלבטות. למרות זמנו הדחוק, נטל האב את שקית האוכל, עצר מונית ומיהר לתלמוד תורה, להביא לילד את האוכל - שלא יישאר רעב, שיוכל ללמוד תורה עם כל הכוחות.

אם כן מה המסקנה? הילד צדק כשידע שאין לו מה לדאוג! הוא היה בטוח שאביו יעשה הכל עבורו, וכך אכן היה.

בדרך חזרה מהתלמוד תורה, חשב האב בלבו: "נכון, הנסיעה גדולה לי זמן יקר, ואף היתה כרוכה בהוצאה כספית. אבל מה לא עושים למען הבן? ומה לא עושים כדי שיוכל לשקוד על התורה באין מפריע!".

כולנו מבינים שאין בסיפור הזה שום דבר מיוחד. כך נוהג כל אב אוהב ומסור, וכך מרגיש כל בן הסומך על אביו ובוטח בו. כל זה הוא רק ציור ומשל, לשבר את האזן, להמחיש לנו את

האזינו לתוכנית 'הפוח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

מדוע המלך השפיל את המן ואמר לו לעשות זאת בעצמו?

ויאמר המלך להמן מזהר קח את הלבנוש ואת הסוס כִּאֲשֶׁר דְּבַרְתָּ וְעֵשֶׂה כֵּן לְמַרְדְּכִי הַיְהוּדִי הַיּוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמְּלָכָה (ו, י)

ויאמר המלך אחשוורוש ויאמר לאסתר המלכה מי הוא זה ואי זה הוא אשר מלאו לבו לעשות כן (ז, ה) איך הוא היתמם ושאל שבעצמו נתן להמן אישור לבצע את הגזירה?

מנות הלוי: הוא לא היתמם, אלא כעס על התעוזה של הצורך, שהתכוון להשניא את אשתו, המלכה שבה בחר מכל הנשים, שהיתה יהודיה.

אור חדש: אחשוורוש אמר שגם אם נתן לו אישור, היתה זו רק הסכמה עקרונית, והיה עליו לשוב ולשאול אותו שנית לפני שליחת האגרות, ולא לכתוב ולשלוח אותן מעצמו, ולכן שאל 'מי הוא זה ואי זה הוא אשר מלאו לבו לעשות כן'.

רבי חיים קניבסקי: אחשוורוש אכן ניסה להיתמם ועשה עצמו כאינו יודע ושאל 'מי הוא זה... אשר מלאו לבו לעשות כן', באכזריות כזו, להמית אומה שלמה ללא כל סיבה. (תורתך שאלתי בעריכת הרב חגי ולוסקי)

רבי אלישע גאליקו: אחשוורוש רצה לגמול עם מרדכי, ובחר בכבוד הגדול ביותר שיכול להעניק לו, באמצעות השר הבכיר ביותר בממלכתו.

אלשיך: את אחשוורוש טרדה השאלה מדוע אסתר הזמינה את המן לשני המשתאות. היה חשוב לו שאם יש מישהו שיודע שיבוא ויספר. כדי לעודד לספר ללא חשש להינזק, ביקש לפרסם זאת, והחליט שהפרסום הגדול ביותר יהיה במסע שייעשה ע"י המן.

מלבי"ם: בשיחתו עם המן, נוכח המלך לראות שמעמדו הנכבד של המן אינו מגיע לו, אלא למרדכי, ובפרט שראה עד היכן הגיעה גאותו, שרוצה להשתמש בשרביט המלך, ובכעסו הרב אמר שימהר לכבד את מרדכי, שהכבוד מגיע לו, וראוי שייעשה ע"י המן, שלקח את גדולתו בערמה.

מלוא העומר: אחשוורוש רצה להעצים את הכבוד שהוענק למרדכי, וציוה את המן שיעשה זאת למרדכי, ובעצמו יקרא לפניו 'ככה ייעשה...'. המניע לא היה הרצון לבזות את המן, אלא רצון לגמול טוב עם מרדכי.

פורים שמה באשראי

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

את הקניה בשישה תשלומים שווים בסך כולל 2189 ₪, יהודה חזר לביתו וסיפר לאשתו את כל אשר קרהו, ותאמר לו אשתו יעשו משלוח גבוה חמישים ברכות והכרת הטוב לאיש אשר את החפץ ביקרו, וכן כשיהודה שילם לדוד לא היה לו כסף מדוייק ורצה לשלם לו 2200 ₪. אמר לו דוד שהוא חושש משום ריבית והחזיר לו עודף 11 ש"ת, וכעת כשהגיע פורים נתעורר יהודה לשאול האם כשנותן לדוד משלוח מנות באופן שעד היום לא נתן לו משלוח מנות האם זה ריבית, או שמא לא שייך כאן ריבית כלל כי דוד בסך הכל גיהץ את הכרטיס ועדיין לא יצא כלום מחשבונו, ודוד הכניס לו את הכסף לפני שיצא ממנו.

שאלה: יהודה קנה קניה גדולה בצרכניית "יש" לקראת פורים ומילא עגלות עמוסות בכל טוב לצרכי סעודת פורים ולצורך משלוחי מנות לכל קרוביו ואוהביו, וכשגמר להעביר את המוצרים בקופה אמר לו הקופאי שהסכום לתשלום 2189 ₪, ומשמש בכיסו ומגלה שהארנק עם כרטיסי האשראי והצ'קים נשאר בבית, ובינתיים האנשים שאחריו מחכים בקוצר רוח שיסדיר את התשלום ויניח להם להתקדם, והנה הוא פוגש את דוד שגר באזור שלו וביקש ממנו שיחלצו מהסבך וישלם עליו בכרטיס אשראי והוא ישלם לו במזומן עד לתאריך שיוצא לו הכסף באשראי, דוד שמח לעזור ליהודה ולאחר שהחליפו מספרי טלפון שילם עבורו

וגם שאסור לשלוח לו מנות תמורת הגיהוץ של האשראי. אך העירני הרה"ג רב אהרן אולמן שליט"א שאם דוד כבר פרע את החוב לפני פורים יוצא שנתנית מתנה ליהודה זה ריבית מאוחרת לאחר פרעון, והדין הוא שאם אינו מפרש שזה מחמת ההלוואה מותר. א"כ נתנית מלוח מנות לידיד בפורים אינו מוכח שזה מחמת ההלוואה כיון שרגילים להרבות במשלוחי מנות, ומותר לשלוח לו ורק לא לפרש בדף המצורף שזה הכרת הטוב על האשראי.

תשובה: אדם המשלם על חברו בכרטיס אשראי באותו רגע נעשה מלוה כיון שהעביר את השעבוד אליו, ומעתה יתבעו את התשלום ממנו ולא מחברו, ודינו כערב שלוף דוף שמבואר ב"ד סי' ק"ע ששולף את השעבוד מהלווה ונועץ בערב. והערב נעשה כמו שלוח מהמלוה ונתן ללוה, ממילא אין לתת לו ריבית אף שעדיין לא יצא ממנו כסף בפועל [כן הכריעו הפוסקים דלא כנקה"כ סי' ק"ע עיין ברית פינחס פ"ז סט"ו]. ממילא נפשט שתי השאלות גם שאסור להוסיף על הסכום,

משלוח מנות למטפלת או לעזר מציון

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

תשובה: איחור במשכורת של מטפל נחשב חוב מחמת שכירות ואסור לתת ריבית בפרט כשמפרש שזה בעד האיחור, ומה שהקדישו את המשלוח לעזר מציון אינו מתיר את הריבית, כיון שהריבית נינתה להם והם החליטו להעביר לצדקה, ולא שיך היתר שאינן מן הלוה למלוה רק אם הלוה נותן לאדם אחר את הריבית, ולא כאשר המלוה מחליט להעביר את הריבית שקיבל.

שאלה: אברך סיפר שאשתו קיבלה משלוח מנות ממי שהיא מטפלת בתנוק שלו, והמשלוח הכיל שוקולדים וחסופים ובדף המצורף כתבו שבח והודאה על הטיפול בילד במסירות, ובעיקר על ההתחשבות באיחור בתשלומי המטפלת, והם חששו לריבית לכן הם נתנו את השוקולדים לעזר מציון כדי שזה יהיה ריבית שאינה מן הלוה למלוה, האם זה מועיל?

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

האם יש מעשה 'בלי כוונה'?

נזיר דף מ"ב

דבר שאין מתכוין מותר

בישיבת קלם דיברו והתווכחו בלימוד שני בחורים ואחד מהם הרים את רגלו על הספסל ונשען עליו, בדיוק באותו הרגע נכנס לבית המדרש רבי צבי ברוידא חתן הסבא מקלם והבחין בבחור. מיד הוא הקהיל את בני הישיבה לשיחה מוסרית, ובין השאר אמר ברצוני להבין איך הגיעה רגלו של הבחור למרומי הספסל, אם זה נעשה ללא מחשבה מיוחדת הרי זה פחד להמצא במחיצתו, כיון שהיום עשתה הרגל מעשה ללא מחשבה ומחר היד תעשה זאת. ואם הרגל עלתה על הספסל מתוך כוונה ומחשבה, הרי שוב פחד לעמוד לידו, וכי לאיזו מטרה נחוץ להרים את הרגל על הספסל תוך כדי לימוד גמרא, אין זה אלא אדם שעושה מעשים ללא שמץ של היגיון, ואם כן יש להזהר מפניו עד מאד.

בספר 'בנעם שיח' (פרשת ויקרא עמ' ע) מובאת קושיא מדוע מחייבת התורה את החוטא בשגגה בקרבן, סוף כל סוף בני אדם אנו ולא מלאכים, והטעות רובצת לפתחנו. ומפרש זאת ע"פ דברי ה'מליץ יושר'. אצל בלעם הרשע מצינו שאמר 'אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב' (במדבר כב יח), ומפרש רש"י למדנו שנפשו רחבה ומחמד ממון אחרים. אמר, ראוי לו ליתן לי כל כסף וזהב שלו, שהרי צריך לשכור חיילות רבות, ספק נוצח ספק אינו נוצח, ואני ודאי נוצח. ומקשה ה'מליץ יושר' כיצד ע"י התבטאות אחת ויחידה למדים על תכונות נפשו של בלעם, ומה עוד שזו לשון מקובלת אצל בני אדם, אפילו אם תתן סכום גדול לא אעשה כך וכך. אלא מכאן אנו למדים שאין מעשה או דיבור של אדם הנעשה באופן אקראי ללא סיבה, אלא הוא פועל יוצא של פנימיותו.

באיזה שלב בטיסה יש לומר את תפילת הדרך?

הנוסע ברכב או ברכבת יקפיד לאומרה מיד לאחר היציאה; ובנוגע למטוס - יש שהורה לאומרה בתחילת הריצה על מסלול ההמראה, ויש שהורה לאומרה לאחר שהמטוס החל להתרומם. ובדיעבד ניתן לומר תפילת הדרך עד למרחק של פרסה מהבית הראשון במקום היעד; ומשם ואילך יש לאומרה ללא 'חתימה'.
[שו"ע קי, ז, ומשנ"ב כט-לא; בו"מ דרשו, 37-36]

את תפילת הדרך יש לומר לאחר היציאה לדרך, דהיינו לאחר שהתרחק יותר משבעים אמה (כ"ד-41 מטר, לשיטות השונות) מהבית האחרון בעיר; וזאת מחשש שמא יתחרט ולא יצא לדרך, וברכתו תהיה לבטלה. ולכתחילה יש לאומרה בתוך הפרסה (כ"ד-4.61-3.84 ק"מ, לשיטות השונות) הראשונה בדרכו; ולפיכך,

האם צריך לומר תפילת הדרך בדרך העוברת בקרבת מקומות ישוב?

שכתב שהדבר ספק. ודרך שאורכה יותר מפרסה, אך לכל אורכה פזורים ישובים, באופן שאינה עוברת בטווח של יותר מפרסה ממקום ישוב - ספק אם יש לומר בה תפילת הדרך עם חתימה. וישובים ערביים בזמננו אינם נחשבים למקום ישוב לענין זה, כיון שהם עצמם מקום סכנה.
[שו"ע קי, ז, משנ"ב ל, וביה"ל ד"ה ואין; בו"מ דרשו, 31, 34 ו-38]

אין לומר תפילת הדרך אלא בדרך שאורכה פרסה (ראה לעיל) ויותר, כיון שבפחות מכך אין הדרך נחשבת למקום סכנה, ובדרך הפחותה מפרסה יש לומר תפילת הדרך ללא 'חתימה'. ויש שכתב שמודדים את הפרסה מהבית האחרון בעיר. ואם הדרך מפותלת באופן שאורכה פרסה ויותר, אך כולה בטווח אורכי של פחות מפרסה ממקום הישוב - יש שכתב שנחשבת כדרך של פרסה, ויש

האם בזמננו ניתן לומר את תפילת הדרך בנסיעה בתוך העיר?

ליוצא ממקום ישוב, וכן שני ישובים מחוברים, יתכן שנחשבים כישוב אחד לענין זה; ויש שהורה כי לדעתם יכול לברך אף בתוך הישוב עצמו, אך אין זו חובה. ויש שחולק וסובר שאין כל הדרכים נחשבות כמקום סכנה לענין זה, כיון שלא תיקנו את תפילת הדרך לסכנה של תאונות דרכים.
[משנ"ב קי, ל; בו"מ דרשו, 35-34]

כאמור, אין לומר תפילת הדרך עם 'חתימה' אלא כשהדרך יוצאת מטווח של פרסה ממקום ישוב. אולם, בדרך המוחזקת כמקום סכנה יש לברך אף אם היא בטווח של פחות מפרסה ממקום ישוב. ויש אומרים כי בזמננו מוחזקות כל הדרכים כמקום סכנה, בגין תאונות הדרכים הרבות. ויש שהורה כי אף לדעתם אין לברך בתוך הישובים, כיון שלא תיקנו את התפילה אלא

* בעת נסיעה מחוץ למקום ישוב יש לומר את ברכת תפילת הדרך, ונשים חייבות בתפילת הדרך.
והנוסע בשבת מחמת פיקוח נפש - דעת רוב הפוסקים שחייב בתפילת הדרך.
* את תפילת הדרך צריך לומר פעם אחת ביום, דהיינו בין עלות השחר לעלות השחר שלאחריו;
ואף אם שינה אופן נסיעתו מרכב למטוס וכדומה, אינו מברך שנית.
* היוצא לדרך - יניח ידו על המזוזה בעת יציאתו ויאמר "ה' ישמר צאתי ובואי מעתה ועד עולם".
ויש שכתב שישתדל להעשות שליח מצוה למתן צדקה במקום יעדו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מה הן שלוש הסיבות לאיסור האכילה לפני התפילה?

דמכם", (וראה במקורות).
ובדומה לכך, מי שנאנס ולא התפלל שחרית, אסור לו לאכול
מאומה מחצות היום ואילך עד לאחר תפילת מנחה. וכמו כן, אסור
לאכול לפני הנחת תפילין, ולכן, אף מי שהתפלל שחרית ללא
תפילין, אסור באכילה עד שיניחן.

[שו"ע ע, ה, משנ"ב כ, כג ורכד, וביה"ל ד"ה היה עוסק וכו';
בו"מ דרשו, 52; וראה שו"ע פט, ג-ה]

במחצית השעה שלפני עלות השחר, אסור לאכול סעודה,
מחשש שמא ישקע בסעודתו ולא יקרא קריאת שמע או לא
יתפלל. ומעלות השחר אסור לאכול כלל, בין אם החל באכילתו
בזמן ההיתר, דהיינו זמן רב לפני עלות השחר, ובין אם החל בזמן
האיסור הנ"ל, משום שמעלות השחר ואילך קיים איסור נוסף של
אכילה לפני התפילה, שחכמינו ז"ל הסמיכוהו על הכתוב בפרשת
קדושים, "לא תאכלו על הדם" - "לא תאכלו עד שתפללו על

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il